

Pijpelijntjes

Jacob Israël de Haan

Uitgeverij Diderot

Titel: Pijpelijntjes
Auteur: Jacob Israël de Haan
ISBN: 9789077932407

Pijpelijntjes

Huiszoeking	5
Verhuizen	13
Zwerfdag	21
Riool	29
Toen Sam weg was	37
Dood van den witten dief	45
Menschen op de thee en niet voor meisjes	51
Duitsche juffrouw	59
Meid en Sam	67
Kippelol	75
De jongen	83
Boevendag	91
Malle begrafenis	99
Lieve student	107
(Nog een avondje)	115
Schobberjongen	123
Celboef	131
Celboef	139
Boevendiner	147
Liefhebberijcomédie	155
M'neer Frits	163
De meid van Sam	171
Artsdag	179
De laatste	187

Huiszoeking

Daar is een tijd van komen, daar is een tijd van gaan. Onze tijd van gaan was er. De Flesch kwam 't ons zelf zeggen. We hadden pas gegeten. Brood, een stukje kaas, slappe thee en 't regende. Onze kanten overgordijnen waren in de wasch, alleen de rolgordijnen hingen vierkant-wit, hard wit voor 't raam en 't waterwitte zonlicht spookte soms hevig of was weg ineens, luguber.

Sam lag achterover in zijn luie stoel met z'n handen om z'n hoofd en z'n beenen rechtuit, dicht waren zijn oogen. Hij had verdriet en ik bekeek hem. Het regende kalmpjes.

Toen kwam de Flesch binnen, op haar oude pantoffels heel stil.

'Goeie-morgen, heere.'

'Dag juffrouw.'...

'Is m'neer Sam niet goed?'...

Bij de tafel stond ze af te nemen, bordjes op de broodbak en 't vlotje op de bordjes. Hard rammelde ze de stilte stuk en dan alles in haar boezelaar... en toen resoluut:

'Ja, heere, ik zal 't u maar segge, maar d'r moet een verandering komme... u zal u van 'n andere kamer moeten voorzien... ik ga verhuizen.'...

'Zoo juffrouw... zoo ineenen, midden in de maand?'

'Midden in de maand... nou, wat hindert dat? Ik heb hier ommers een weekwoning... ik ga Maandag al.'

'Ja, maar juffrouw, wij hebben toch bij de maand gehuurd.'...

'Och Joop, klets nou niet tegen d'r... ze gaat net zoo min verhuizen as wij, maar ze het natuurlijk beter kenne verhuren en nou moeten wij d'r af. 't Is netjes.'

'Nee, juffrouw, daar het meneer Sam nou toch gelijk in, netjes is 't niet, dat moet ik ook zegge.'

'Netjes... netjes... wie praat d'r van netjes, iedereen zoekt z'n voordeel, u net zoo goed as ik. Ik breek m'n heele huishouë op, ik gaan in een conditie.'...

'Donder dan eerst de kamer uit, zeg.'

'Affijn, ik zie 't wel, m'neer Sam het weer een booze bui... maar ik heb 't u gezegd.'...

Sam lag weer in zijn luie stoel, waaruit hij niet op was geweest. Het regende ruischend, over de ramen rotelde de wind, die de dikke druppels dun langs 't glas uitsloeg. Ik keek er naar. De straat was leeggeregend. Onder een broodkar zat een hond met natte haarbosjes op z'n rug, de broodjongen in een portiek.

'Zeg, Sam een mooie lol nou te verhuizen, we zitten net goed hier.'...

'We verhuizen niet... we blijven stil hier.'...

'Toe nou, maak nou geen herrie... as ze ons kwijt wil, moeten we d'r toch af... ik zal wel wat anders zoeken.'...

'Ik verdom 't ten minste, om in dien regen te lopen... zeg, asjeblijft niet weer boven een stal.'...

'Nee... dan zal ik maar dadelijk gaan.'...

'Ja, dat 's goed... ik heb koppijn, ik ga slapen.'...

'Zoo, je laat mij maar in den regen lopen.'...

'O, moeten we soms alle twee... ga niet... laat maar stil duvelen, 't zal gerust wel op z'n pootjes terecht komen.'...

'Nou dag.'...

Vlak op de straatdeur stond de wind en ik had 'm net van voren. Ziezoo nou eerst de Ostadestraat uit... daar is toch niks. En dan 't eerst de Govert-Flink, dat is altijd goedkooper dan de Jan Steen of de Van Wou.

En eerst goed uitkijken... een kamer en een dubbel alcoof of 'n kamer en een zijkamertje en een enkel alcoof... en geen fluweelen stoelen... met ontbijt... Jezes... wat een regen. Nou die Sam is ook een typ.

De Govertfink smal en grijs. Overal verhuurbordjes...

'een slaapkamertje te huur.' nee, dat is niks...

'gemeubeleerde kamers te huur.' Daar maar es effe kijken, dan druij je meteen wat uit... wat een regen.

Eén bel maar... dat is ook lollig, dan heb je altijd dat twee-en-drie-maal-gelelbel voor de bovenburen. Zelf is 't een hoog. Toch maar even bellen... één maal.

Van bovenaf, achter 't open-raam, maar geen hoofd eruit voor de regen....

'Wie is daar?'

Stap 't portiekje uit, waar 't net droog is en tegen die achter 't raam...:

'Juffrouw, ik wou de kamers wel eens zien.'

De juffrouw bekijkt van natte hoedentop tot afgetrapte en aangeslagen broekspijp.

'Die bennen al verhuurd.'

'En 't bordje staat nog aan.'

'Dat is van andere kamers... ik verhuur an meer dan an een.'

'Dan wil ik die andere kamers wel eens zien'....

Dicht 't raam. Maar met een toeslag nijdig van verreken-nou en niet een zachte van ik-kom-open-doen.

Dus verder maar weer.

De regen nog erger geworden... 'een slaapkamertje te huur'... 'hier kunnen nette commesaals geplaatst worden.' Zal daar even inloopen en schuilen... over commesaals kan-je langer praten as over kamers. Maar even doen. Drie bellen deze keer. Het is twee-hoog, één rechte trap, een kromme, alle twee donker....

'Wie daar... wie is daar?'

'Ik kom de kamers zien'....

Een stilte, m'n capemantel en m'n hoed hangen druipend zwaar, in m'n hoofd een droog gevoel van moeheid, de grijze huizen aan de overkant tinteltrillen voor m'n brandheete oogen... 't trapgat gaapt donker naar boven... en altijd regent 't nog.

'Kom u maar boven, zegt moeder.'

'Goed juffrouw.'

Boven aan de tweede trap, kijkhangend naar beneden in de diepe trapdonkerte, een dikke juffrouw, met een bleekbol gezicht, natte oogies, pofwangetjes.

'Dag m'neer.'

'Dag juffrouw... uw dochtertje zei, dat 'k maar even boven zou kommen.'

'Moeder is binnen' snerpt pofwangige, gaat u maar naar voor.'

In de kamer zit de moeder, mager en 't dundonkere haar grijs.

'Gaat u zitte... m'neer. Jansie neim m'neer z'n keep d'ris af, maar knoei 'r niet mee, gaat u hier zitten... ik ben een beetje doof... hang 'm goed uit Jansie... dan kenne we

praten... anders komme d'r valsche vegen in... u permeteert, dat ik met m'n werk doorga?'

Moeder stopt 'n kous. 'n Donker glimgroending strakspant over 'n koppie zonder oor, 'n groot gat in de hardige korstzool, uit de korte rok een groezelgrauwvoet met zwarte nageltjes.

'En u komt de kamers zien?' doofvraagt de oude en haar woorden cadansen met de stopnaald mee.

'Ja, juffrouw... voor m'n vrind en mij.'

'O, zoo... twee enkele heere, dat zou ons net goed lijke, u begrijpt as weduwe met een enkel meissie ka-je alles niet in je huis hebben'....

De pofwangetjes bollen op onbloosbaar, de natte oogies kijken naar 't kachelkje, aandachtig.

'Ziet u, 't bennen eigenlijk zoo zeer geen kamers, we hebbe alleen deze kamer en de slaapkamer van mij en van m'n dochter... nouw ja en dan nog zoo'n kolenhokkie. Maar op de zolder hebben we een snoezig kamertje laten afschieten... een aardig pappiertje an de muur'....

't Kachelkje brandt, een warme looming lijst in de kamer neer... van ver lijkt de ouddoove leuterstem te ledderen... ben moe en slaperig, mijn natte goed damp't zwaar.

...'een schilderijtje... u kan u wel voorstelle en Jansie kan 't u nog wel eris late zien.'

De lijzige warmte loomt, in m'n moebrandende oogien doffen de dingen zwaar... de oude is klaargestopt, schuift de vuilgrijze voet vlug in 't kousgat.

'U zal meer as 'n kind over huis zijn'....

Buiten regenklettert 't sarderig tegen de bedamp'te ruiten....

'Ja juffrouw, ik wil me d'r nog wel deris op bedenken, ik moet d'r ook nog met m'n vrind over prate'....

'Wil u niet eerst 't kamertje zien?'....

'Ik vrees juffrouw, dat 't voor ons te klein zal zijn... voor mij hindert 't niet, maar m'n vrind is student'....

'Moeder, neem u asjebliedt geen studenten in huis, dan bennen we in 'n dag met onze naam op straat.'

'Bent u ook student, m'neer?' leuterlijst de oude, terwijl ze rugbuigend d'r andere kous uittrekt en spant over 't kopje, 't rimpelgezicht naar mij vragend.

'Jansie, kijk eris of de kool al is doorgebrand'....

'Ik? nee juffrouw'....

'Nou Jans, nou zie je ommers zelf?'

'Enfin u hoort ervan... juffrouw, als u'....

'Uw keep m'neer?'....

'Ja, als u wilt'....

'Jansie, laat 'm niet langs de muren sleepen, anders bederf je m'n heele gang'....

Buiten weer in weer en wind... verderop. 't Is half twaalf al... de scholen loopen uit, de jongens lawaaierend met d'r jassen en keeps hoog-opgezeild, de wind d'rin en de korte tricotkuitbroeken flodderend... een paar andere aan de goot spatspelend met 't modderige stadswater. En vlak naast de school, 'kamers te huur.' Eén hoog, een net huis, in 't souterrain een boter- en kaaswinkel, in 't huis niets. Maar even bellen.

'Jè, wie is daar?'....

'Om de kamers... mevrouw.'

'n Kletterlachje... uit 'n andere kamer 'n kletterlachje, over de trapeuning leunliggen vier meisjes en hun lachjes rinkelen licht, tinkelend over mekaar heen....

'O, Joliette... 'n monsieur om de kamers... Odette ça te va à toi... mais non, mais non.'

't Licht schijnt achter me uit 't boventrapruit.

'Komt u maar even boven m'neer ah, mais non... de kamers zijn al verhuurd.'

Sta nog beneden aan de trap en begrijp, de wind waait net de deur in.

En een fijn bovenstemmetje en een ander en nog een ander....

'Wilt u de kamers niet zien... par nuit et par jour... mais Joliette... c'est pour toi Odette'....

Weer op straat. Regen en rommelende wind, al maar door, de kamerhuurbordjes nat... 'een nette commensaal gevraagd'... 'hier kunnen nette commensaals geplaatst worden'... 'een slaapkamertje te huur'... 'gemeubileerde

kamers te huur' No. 254 een hoog... onder een groentenhuis, drie bellen. Dat 's goed, maar dadelijk binnegaan.

Een vrouw, een ouë man, twee kinderen. Pieslucht.

'Dat 's me vader... vader 'n m'neer om de kamers... gaat u even mee m'neer.'

Het is achter. Een groote kamer en goed licht, een dubbele alcoof.

'Is 't voor u alleen, m'neer?'

'Nee, juffrouw, voor een vrind en mij, maar één kamer met 'n alcoof is ook heel goed.'

'Hoe vindt u de kamer... kijk is, u heb hier een prachtig uitzicht op de tuinen van de Jan Steen'....

'De kamer is heel goed, maar u begrijpt, ik moet d'r eerst nog eris met m'n vrind over spreken... die wil 'm misschien ook nog eens zien'....

'Ja, m'neer, daar kan ik niet op wachten, ik ben nog met 'n ander ook in besprek, en die komt morgenmiddag om uitsluitel.'

'Nou, weet u wat, dan neem ik 'm, maar wat ik zeggen wou, hoe zijn de burenen?'

'O, die bennen heel goed... maar apperepo m'neer, u denkt toch wel om 't statiegeld?'

'Ja, hoeveel is 't?'

'Vier gulden m'neer.'

'Vier gulden? dat is nogal veel.'

'Hoe kan u dat nou zegge, de huur is vijftien gulde voor een, en achttien voor twee, een week huur voor statie, dat is ommers altijd, en vier gulde is nog geen eens 'n week.' Betaal, nog negen stuivers over.

'Nou, dan neem ik 't bordje maar af... dag m'neer... wanneer komt u d'rop?'

'Ik denk Maandag, maar misschien Zaterdag... reken u maar op Zaterdag, dat is beter, de boel is toch leeg... dag juffrouw.'...

'Dag m'neer.'

Dan vlug naar huis, al over twaalven... gauw even 'n ons worst meenemen.

En blij-vlug door den altijd nog raasruischenden regen naar thuis.' M'n keep over m'n arm, die zwaar werd en m'n jas doornat.

Sam lag op den grond achterover in een stel kussens z'n oogen droomvaag.

'Dàg.'...

'Goeiendag... ben je al terug?'

'Al terug?... ik ben goddomme doornat.'

'Regent 't nog zoo?'

'Nou of 't, heb je geslapen?'

'Ja... gesoesd, nou je 't zegt, hoor ik ook, dat 't regent... ben je klaar?'

'Ja, een prachtige kamer met 'n dubbel alcoof, zeg, en achttien pop, niet duur hè?'

'Nee, dat 's goed, wanneer gaan we d'r heen?'

'Ik dacht van Zaterdag... zeg, Sam, ik heb zoo bar gesjouwd, geef me 'n zoen.'

'Nee, hoor... neem d'r maar een als je zin hebt.'...

En over het bruine gezicht van Sam boog ik heen. Met een veerende borstbuiging boog hij op en gaf me een slag tegen mijn oogen aan, dat wit licht, geelwit voor mijn gezicht opfelde.

'Daar... daar'...

'Godschristes, zeg.'...